

Новозагорско се оказва район на масово заселване на бежанци и емигранти по няколко основни причини. Първата е наличието на обширно и плодородно землище, на второ място са благоприятните условия за развитие на земеделие и животновъдство, географско положение и климатични предимства на околията. Друг фактор за големия механичен прираст на населението е наличието от 1874 г. на железопътна линия до града, която улеснява връзките с външния свят – към Одрин и Дедеагач (сега Александруполис).

Потребностите от стоки и услуги и възможностите за развитие на дейности в сферата на занаятите и услугите нарастват след установяването в Нова Загора през 1904 г. на 32 пехотен Загорски полк, тогава в състав от 370 души (от които 12 офицери и подофицери), на постоянно пребиваване в града и построяването на казарма в северните покрайнини на града (Калчева 1999, 202).

Още от началото на ХХ в. са налице благоприятни условия за интензивно стопанско развитие на града. Нараства процентът на жителите му, занимаващи се със занаяти и търговия, на индустриалците (Русев 1999, 196).

Постепенно Нова Загора, описвана преди Освобождението като сив градец, приличащ на голямо село (Койчев 1997, 293), се променя. Но промяната е по-бавна от очакванията на новозагорци и калните новозагорските улици продължават да са обект на критика в местните вестници до края на 20-те години на миналия век. В анонимна дописка във в. „Изгрев“ от 15 юни 1929 г., 50 години след цитираната по-горе от 1879 г., се пита почти същото – „това град ли е, или какво и защо господин кметът не вижда, когато гражданите се спъват в движението от ямите“.

Въпреки съществуващите градоустройствени проблеми Нова Загора вече не е градът от годините преди и в първите години след Освобождението. Изградени са нови училищни, търговски, стопански сгради, читалище, оформят се три градски площада, места за отдих. Обликът на града в края на 30-те години на миналия век е вече видимо променен и това, заедно с разширените възможности за осигуряване на поминък, съдейства за ограничаване на миграционните процеси към други околии и по-големи градове.

Увеличаването на населението на Нова Загора през периода 1878 – 1938 г. е резултат основно от нарастване броя на жителите с български произход. По данни от Статистическия алманах на Старозагорския департамент през 1883 г. българите са 70.6% (1984 от общо 2810 жители), 19.4 % (544) жители на града са турци, 6.2 % (174) цигани и 3.3 % (92-ма) са евреи. Само за две